

Nr 243.

Ankom till riksdagens kansli den 12 december 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslagsäskanden för försvarsändamål å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Fjärde huvudtiteln.

1:o **Barackbyggnader m. m.** I propositionen nr 344 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 21 november 1941, föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 2—4) att till Barackbyggnader m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,270,000 kronor.

I särskilda skrivelser den 9 oktober och den 1 november 1941 har arméförvaltningens fortifikationsstyrelse på anmodan av chefen för armén hemställt, att ett sammanlagt belopp av 3,553,000 kronor måtte ställas till fortifikationsstyrelsens förfogande för anskaffning och uppförande av vissa för armén avsedda baracker och badstugor m. m.

Med anledning härav har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 november 1941 forskottsvis anvisat ett belopp av högst 1,370,000 kronor för anskaffning av vissa av de av fortifikationsstyrelsen i ovanberörda skrivelse angivna barackerna.

Efter att hava erinrat att under de senaste åren medel i betydande omfattning ställts till förfogande för anskaffning och uppförande av monteringsfärdiga baracker har departementschefen framhållit, att det som regel icke varit möjligt att vid behandlingen av anslagsäskandena pröva, huruvida redan befintliga baracker disponeras på lämpligaste sätt, eller bedöma möjligheterna att för nya ändamål använda redan tillgängliga baracker. Tiden synes departementschefen vara inne för en närmare granskning av förhållandena på detta område. På grund härav har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 november 1941 anbefallt fortifikationsstyrelsen att tillhandahålla det utredningsmateriel, som för en sådan granskning erfordras. Det är departementschefens förhoppning att det skall vara möjligt att med hjälp av detta materiel få underlag för en säkrare bedömning av de äskanden om anslag till anskaffning av baracker, som framdeles kunna framställas.

Med en prövning av fortifikationsstyrelsens nu föreliggande framställning synes enligt departementschefens mening dock icke kunna anstå i avbidan på den nyssnämnda utredningens slutförande. I stort sett synas nämligen anslagsändamålen vara av natur att böra med det snaraste tillgodoses.

Med avseende å ifrågavarande framställning har departementschefen ansett det av fortifikationsstyrelsen begärda beloppet, 3,553,000 kronor, kunna nedsättas till 3,000,000 kronor, vari inräknats vad som kan åtgå för täckning av den medelsanvisning, som skett genom beslutet den 7 november 1941. Härtill har lagts ett belopp av 848,000 kronor, som av Kungl. Maj:t förskottsvis anvisats från förenämnda förskottsanslag och vilket nu anses böra täckas. Det belopp, som bör av riksdagen äskas, uppgår sålunda till 3,848,000 kronor. Av nämnda belopp föreslås att 1,578,000 kronor anvisas såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond och återstoden eller 2,270,000 kronor under förevarande punkt.

Såsom departementschefen erinrat hava under de senaste åren medel i betydande omfattning ställts till förfogande för anskaffning och uppförande av monteringsfärdiga baracker. För ändamålet hava tagits i anspråk särskilda å riksstat eller tilläggsstat uppförda anslag; i andra fall åter hava medel disponerats från anslag å förskottsstat. Det har, framhåller departementschefen, som regel icke varit möjligt att vid behandlingen av anslagsäskandena pröva, huruvida redan befintliga baracker disponeras på lämpligaste sätt, eller bedöma möjligheterna att för nya ändamål använda redan tillgängliga baracker. Såsom emellertid av departementschefen meddelats, har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 november 1941 anbefallt fortifikationsstyrelsen att tillhandahålla det utredningsmaterial, som erfordras för en närmare granskning av förhållandena på detta område. Utskottet förutsätter, att det skall bli möjligt att med hjälp av det införskaffade utredningsmaterialet få underlag för en säkrare bedömning av ifrågavarande anslags ändamålsenliga användning.

Utskottet.

Vidkommande de under förevarande punkt anmälda behoven vill utskottet icke framställa någon erinran mot att desamma tillgodoses i den av departementschefen angivna omfattningen. Utskottet tillstyrker alltså, att för barackbyggnader m. m. anvisas ett anslag av 3,848,000 kronor. Av nämnda summa har ett belopp av 1,578,000 kronor ansetts böra anvisas såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond. Härom kommer utskottet att göra hemställan under punkt 4:o) i detta utlåtande.

Med avseende å förevarande punkt får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Barackbyggnader m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,270,000 kronor.

2:o) **Ytterligare medel till anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, sid. 5), vilket avser komplettering av anskaffad eller under anskaffning varande materiel av här ifrågavarande slag, hemställa,

att riksdagen må till *Ytterligare medel till anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Försvarsväsendets fastighetsfond.

3:o) **Garagebyggnader för stridsvagnar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3, sid. 6—9) att till Garagebyggnader för stridsvagnar å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,605,000 kronor.

Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen 1941: 2 framlagt förslag har riksdagen till ytterligare anskaffning av artillerimateriel anvisat ett belopp av 44,575,000 kronor. Av det vid nämnda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden framgår, att ifrågavarande anslagsmedel avsetts för, bland annat, anskaffning av ett avsevärt antal stridsvagnar.

Arméförvaltningens fortifikationsstyrelse har nu hemställt, att medel måtte anvisas för uppförande av erforderliga garageutrymmen för stridsvagnar. Det sammanlagda medelsbehovet för ändamålet har av fortifikationsstyrelsen beräknats till 3,675,000 kronor. Militära byggnadsutredningen åter har tillstyrkt en medelsanvisning av 2,605,000 kronor. Härvid är dock att märka, att byggnadsutredningen ur det av fortifikationsstyrelsen utformade byggnadsprogrammet uteslutit av styrelsen förordade verkstadslokaler.

Departementschefen har förordat, att erforderliga garageutrymmen med det snaraste anskaffas för det avsevärda antal stridsvagnar av olika typer, som ingå i det fastställda anskaffningsprogrammet. De i detta avseende framlagda förslagen har departementschefen tillstyrkt med de ändringar, som av militära byggnadsutredningen förordats.

Utskottet.

Med hänsyn till vikten av att det föreliggande nybyggnadsbehovet för här ifrågavarande ändamål snarast möjligt bliver tillgodosett, finner sig utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Garagebyggnader för stridsvagnar* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 2,605,000 kronor.

4:o) **Barackbyggnader m. m.** Under hänvisning till vad utskottet ovan under punkt 1:o) anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Barackbyggnader m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,578,000 kronor.

5:o) **Utbyggnad av ångpanneanläggningen vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, sid. 9—13) att till Utbyggnad av ångpanneanläggningen vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor.

I skrivelse den 17 september 1941 har marinförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte ställa 650,000 kronor till ämbetsverkets förfogande för utbyggnad av avgasångpanneanläggningen vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle.

I ärendet har utlåtande avgivits av statens industrikommission, till vilket utlåtande, som återfinnes å sid. 10 och 11 i propositionen, utskottet får hänvisa.

Den restgas, som erhålles vid oljedestillationen vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle, utnyttjas för närvarande som bränsle för tillgodoseende av oljeverkets eget kraftbehov. Enligt ett av marinförvaltningen framlagt förslag böra sådana anordningar vidtagas vid oljeverket, att restgasen kan nyttiggöras för andra ändamål än som tillsatsbränsle i ångpannorna. För ångalstring skulle rökgaserna från skifferkoksförbränningen utnyttjas; oljeverket skulle alltså fortfarande kunna utan bränsletillskott utifrån tillgodose sitt behov av ånga.

Frågan om restgasens utnyttjande kan, framhåller departementschefen, ännu icke betraktas som fullt utredd. Olika alternativa utvägar äro möjliga, exempelvis utvinning av gasol, omvandling av gasen till gödningsämnen eller användning av gasen som bränsle vid cementtillverkning. En förutsättning är emellertid — vilken användning än restgasen kommer att få — att den nuvarande avgasångpanneanläggningen utbygges. Kostnaderna härför hava beräknats till 650,000 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats.

Departementschefen har i övrigt i ärendet anfört följande.

Endast i fråga om det sist nämnda alternativet, restgasens utnyttjande för cementtillverkning, föreligga mer ingående tekniska och ekonomiska kalkyler. Enligt dessa kalkyler, vilka förutsätta att gasen kommer till användning såsom bränsle vid Skånska Cement Aktiebolagets cementfabrik i Hällekis, skulle statsverket bära kostnaden för utbyggnaden, beräknad till 650,000 kronor, samt kostnaden för det under utbyggnadsskedet oundvikliga driftsavbrottet vid oljeverket, uppskattad till 130,000 kronor, medan cementbolaget skulle bekosta erforderliga anordningar för gasens överförande från oljeverket till cementfabriken och såsom betalning för gasen erlægga belopp, beräknade i förhållande till priset på ober-schlesiska stybbkol. Den årliga bruttoinkomsten för skifferoljeverket har med nuvarande kolpris beräknats till 241,000 kronor för år, möjliggörande en avskrivning av anläggningskostnaderna för statsverket på mindre än fem år med en beräknad ränta av fyra procent.

För egen del finner jag det vara av vikt särskilt under nuvarande förhållanden, att skifferoljeverket erhåller en teknisk utrustning, som möjliggör ett fullständigare utnyttjande av restgasen. Ehuru alla detaljer i det föreliggande projektet icke äro klarlagda, torde med hänsyn till den relativt långa leveranstiden den under alla omständigheter erforderliga maskinella utrustningen böra anskaffas med det allra snaraste. Av skäl som industrikommissionen anfört torde avtal redan nu böra träffas mellan marinförvaltningen och cementbolaget i anslutning till de riktlinjer, som av industrikommissionen angivits. Därest avtalet utformas på sätt kommissionen förordad vinner marin-

förvaltningen, såsom kommissionen påpekat, tid för vidare utredning av övriga alternativ för gasens användning. Jag vill framhålla betydelsen av att denna utredning bedrivs med största möjliga skyndsamhet.

Aven om sålunda ståndpunkt icke i detta sammanhang kan fattas till frågan om gasens utnyttjande — denna fråga torde efter slutförd utredning böra prövas av Kungl. Maj:t efter förslag, som marinförvaltningen i samråd med industrikommissionen bör hava att skyndsamt avgiva — torde redan nu anslag med 650,000 kronor böra anvisas såsom kapitalinvestering i marinförvaltningens delfond av försvarsväsendets fastighetsfond till utbyggnad av ångpanneanläggningen. Frågan om upptagande av häremot svarande avskrivningsanslag å driftbudgeten torde sedermera få anmälans av chefen för finansdepartementet. Den av industrikommissionen till 130,000 kronor beräknade kostnaden för driftsavbrott under installationstiden synes med hänsyn till grunderna för finansieringen av driften vid skifferoljeverket icke behöva föranleda särskild medelsanvisning.

Utskottet.

Utskottet anser i likhet med departementschefen det vara av vikt särskilt under nuvarande förhållanden, att skifferoljeverket erhåller en teknisk utrustning, som möjliggör ett fullständigare utnyttjande av restgasen. Utskottet finner sig därför böra tillstyrka, att den föreslagna utbyggnaden av ångpanneanläggningen kommer till stånd.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att avtal redan nu bör träffas mellan marinförvaltningen och Skånska Cement Aktiebolaget i anslutning till de riktlinjer, som av industrikommissionen angivits. Därmed vinner enligt utskottets mening marinförvaltningen tid för vidare utredning av övriga alternativ och möjlighet att förorda det alternativ för restgasens användning, som befinner sig ändamålsenligast. Utskottet vill i likhet med departementschefen framhålla betydelsen av att marinförvaltningens utredning bedrivs med största möjliga skyndsamhet.

Aven om sålunda, såsom departementschefen framhållit, ståndpunkt icke i detta sammanhang kan fattas till frågan om gasens utnyttjande — denna fråga torde efter slutförd utredning böra prövas av Kungl. Maj:t efter förslag, som marinförvaltningen i samråd med industrikommissionen bör hava att skyndsamt avgiva — finner sig utskottet böra tillstyrka, att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget anvisas av riksdagen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Utbyggnad av ångpanneanläggningen vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 650,000 kronor.

6:o) **Ytterligare medel till modernisering av Stockholms örlogsvarv.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6, sid. 13—18) att till Ytterligare medel till modernisering av Stockholms örlogsvarv å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,305,000 kronor.

Departementschefen har erinrat, att avsevärda anslagsmedel — tillhoppa 5,150,000 kronor — av 1940 års urtima riksdag och 1941 års riksdag anvisats för modernisering av Stockholms örlogsvarv.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att ett ytterligare belopp av 825,000

kronor måtte anvisas för moderniseringens genomförande. Av denna merkostnad belöpa 50,000 kronor på flyttning av örlogsvarvets gjuteri och 220,000 kronor på anskaffning av arbetsmaskiner. Kostnadsökningen i övrigt har enligt marinförvaltningens beräkningar vållats av prisstegringar. Industrikommissionen däremot anser, att endast en del av denna återstående kostnadsökning belöper på prisstegringar och att det ökade medelsbehovet i övrigt är att hänföra till utvidgning av byggnadsvolymen och förbättring av den tekniska standarden i förhållande till vad som ursprungligen projekterats.

För egen del har departementschefen funnit sig i likhet med industrikommissionen kunna konstatera, att den nu föreliggande moderniseringsplanen på flera punkter avviker från den plan, som låg till grund för beräkningen av de ursprungligen anvisade anslagsmedlen. Att däremot en stor del av kostnadsökningen är att hänföra till prisstegringar har synts departementschefen uppenbart.

Då varvets modernisering icke utan våda för flottans krigsberedskap kan uppskjutas och då vidare moderniseringsprogrammet av industrikommissionen befunnits lämpligt ur verkstadsteknisk synpunkt, har departementschefen ansett sig böra i huvudsak godtaga marinförvaltningens förslag. Vidkommande det till 220,000 kronor beräknade beloppet för anskaffning av arbetsmaskiner är departementschefen dock ense med industrikommissionen därom, att frågan om anvisande av detta belopp bör upptagas till behandling först sedan medelsbehovet i denna del närmare klarlagts.

Departementschefen har därför beräknat det nu erforderliga medelsbehovet för Stockholms örlogsvarvs modernisering till (825,000 — 220,000 =) 605,000 kronor.

För uppförande av slipar och förvaringshallar för motortorpedbåtar vid Stockholms örlogsvarv har förskotterats ett belopp av 700,000 kronor, för vilket täckning ansetts böra beredas över riksstaten. Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag skulle i följd härav utgöra (605,000 + 700,000 =) 1,305,000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka att, utöver för modernisering av Stockholms örlogsvarv av riksdagen tidigare beviljade anslag å tillhoppa 5,150,000 kronor, ett ytterligare belopp av 1,305,000 kronor nu anvisas för ändamålet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Ytterligare medel till modernisering av Stockholms örlogsvarv* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,305,000 kronor.

7:o **Centralt torpedförråd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7, sid. 18 och 19) att till Centralt torpedförråd å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 560,000 kronor.

Efter därom av Kungl. Maj:t i propositionen 1941: 221 framlagt förslag har riksdagen till anordnande av förrådslokaler för artilleriammunition m. m.

Utskottet.

såsom kapitalinvestering i försvarsväsendets fastighetsfond, marinförvaltningens delfond, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor.

I skrivelse den 5 september 1941 har marinförvaltningen hemställt, att ifrågakarande anslagsmedel måtte få disponeras för uppförande av förrådslokaler på sätt en i skrivelsen intagen förteckning närmare utvisade, i vilken förteckning bland annat upptagits torpedförråd för 240,000 kronor.

Sedermera har marinförvaltningen på närmare anförda skäl ifrågasatt, att ett för flottan och flygvapnet gemensamt centralt torpedförråd borde anordnas på närmare angivet sätt i stället för med anslaget avsedda förrådslokaler för artilleriammunition m. m. Totalkostnaden för anordnande av ett dylikt förråd har marinförvaltningen beräknat till 800,000 kronor, inberäknat inredning, erforderliga installationer, markförvärv m. m. Kostnaderna i fråga borde enligt marinförvaltningens mening bestridas sålunda, att det i nyssnämnda tilläggsstatsanslag ingående beloppet för torpedförråd — enligt den i det föregående lämnade redogörelsen fixerat till 240,000 kronor — toges i anspråk för centralförrådets anordnande, varjämte ytterligare erforderliga (800,000 — 240,000 =) 560,000 kronor anvisades å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Departementschefen har funnit avsevärda fördelar vara förenade med anordnande i enlighet med marinförvaltningens förslag av ett centralt torpedförråd och har därför biträtt föreliggande förslag jämväl med avseende å sättet för kostnadernas bestridande.

Utskottet.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, tillstyrker Kungl. Maj:ts föreliggande förslag om anordnande av ett centralt torpedförråd men förutsätter i likhet med departementschefen, att 1940 års militära byggnadsutredning beredes tillfälle att överse kostnadsberäkningar och ritningar, innan dispositionsbeslut fattas.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Centralt torpedförråd* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 560,000 kronor.

8:o) **Ammunitionsförrådsbyggnader.** Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, får i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, sid. 20 och 21), vilket avser flygvapnets behov av här ifrågakarande byggnader, hemställa,

att riksdagen må till *Ammunitionsförrådsbyggnader* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 540,000 kronor.

9:o) **Fritidsbyggnad vid Skaraborgs flygflottilj.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9, sid. 21—25) att till Fritidsbyggnad vid Skaraborgs flygflottilj å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 365,000 kronor.

Av ärendet framgår att vid Skaraborgs flygflottiljs förläggingsplats, Sätene, ett starkt behov föreligger för uppförande av en särskild byggnad, innehållande enkelrum för utyrning till ogift personal och till tillfälliga besökare ävensom matservering för dylik personal, konditori, biograf och eventuellt även bageri. Då det hittills icke visat sig möjligt att för ändamålet intressera enskild företagsamhet, läser enligt departementschefens mening staten icke kunna underlåta att stödja strävandena att på ett ur flottiljens och personalens synpunkt tillfredsställande sätt ordna denna angelägenhet. Den lämpligaste formen för statens insats synes departementschefen vara, att staten tillhåller medel för iordningställande av för ändamålet avsedda lokaler; däremot synes det ur olika synpunkter välbetänkt att personalen själv på ett eller annat sätt blir ansvarig för verksamhetens bedrivande. Detta synes enligt departementschefens mening kunna ske på så sätt, att byggnaden, sedan densamma genom statens försorg uppförts, mot lämplig årlig avgäld utarrenderas till flottiljens lägerkassa, som driver rörelsen i egen regi eller i sin tur utarrenderar rörelsen till lämpligt företag.

Kostnaderna för byggnaden hava beräknats till 365,000 kronor, därav för egentliga byggnadsarbeten 300,000 kronor och för inredning av biograf, restaurang med kafé och konditori, bageri och hotellrum 65,000 kronor.

Byggnadsföretaget har ansetts böra omhänderhavas av statens egnahemsstyrelse. Egnahemsstyrelsen skulle vara oförhindrad att i samråd med flygförvaltningen och målsmän för lägerkassan vidtaga de ändringar i föreliggande byggnadsritningar, som finnas ändamålsenliga och kunna genomföras inom ramen för de för ändamålet tillgängliga anslagsmedlen.

Den årliga arrendavgift, som staten enligt vad nyss sagts bör betinga sig, synes departementschefen böra framdeles av Kungl. Maj:t bestämmas på grundval av byggnadsutredningens föreliggande kalkyler. Byggnadens vård och förvaltning skulle ankomma på lägerkassan under flygförvaltningens överinseende. De i detta hänseende och i övrigt erforderliga bestämmelserna torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela efter förslag av flygförvaltningen. Departementschefen förutsätter, att det härvid skall vara möjligt för Kungl. Maj:t att, om så befinnes lämpligt, utarrendera byggnaden — i stället för till lägerkassan — till annat lämpligt rättssubjekt, som ur de ovan angivna synpunkterna finnes kunna träda i lägerkassans ställe.

Utskottet finner bärande skäl tala för att genom statens försorg ifrågavarande fritidsbyggnad kommer till stånd. Mot det föreslagna sättet för statens medverkan för ordnade av denna angelägenhet synes utskottet intet vara att erinra. Icke heller synes erinran kunna riktas mot de för byggnadens uppförande och inredning beräknade kostnaderna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Fritidsbyggnad vid Skaraborgs flygflottilj* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 365,000 kronor.

Utskottet.

Fonden för förlag till statsverket.

10:o) **Anordnande av bostäder för personal vid Skaraborgs och Västgöta flygflottiljer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, sid. 26—29) att till Anordnande av bostäder för personal vid Skaraborgs och Västgöta flygflottiljer å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor.

Till anordnande av bostäder för personalen vid Skaraborgs och Västgöta flygflottiljer hava betydande anslag anvisats av riksdagen. Sålunda anvisade riksdagen för budgetåret 1940/41 — utöver tidigare för tjänstebostäder anvisade anslagsmedel å tillhopa 1,699,750 kronor — ett anslag av 1,000,000 kronor till anordnande av bostäder för viss personal vid Skaraborgs flygflottilj. Vidare anvisade riksdagen för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor till anordnande av bostäder för bland annat personalen vid Västgöta flygflottilj. Medlen skulle användas för uppförande i egnahemsstyrelsens regi av 46 lägenheter vid Skaraborgsflottiljen och av 40 lägenheter vid Västgötaflottiljen.

Flygförvaltningen har nu gjort framställning om anordnande av ytterligare ett antal bostäder för personalen vid dessa flottiljer. Flygförvaltningen framhåller, att då Skaraborgs och Västgöta flygflottiljer uppsattes man endast räknade med behov av ett visst antal tjänstebostäder, enär man ansåg sig kunna förutsätta, att den enskilda företagsamheten skulle stimuleras därhän att i övrigt erforderligt antal bostadsbyggnader uppfördes. Så har emellertid icke blivit fallet.

Vad angår Skaraborgs flygflottilj, har flottiljchefen räknat med ett behov av ytterligare 52 lägenheter. Av dessa lägenheter erfordras enligt flottiljchefens beräkningar 40 för personal, som redan är anställd eller beräknas komma att under innevarande budgetår vinna anställning. De återstående 12 lägenheterna skulle vara avsedda bland annat för personal, som vid bifall till vissa på Kungl. Maj:ts prövning beroende framställningar skulle komma att anställas. Emellertid har flottiljchefen i förhoppning om att enskild byggnadsverksamhet skulle komma till stånd icke ansett sig böra göra framställning om uppförande av fler än 40 nya bostadshus. Beträffande Västgöta flygflottilj har räknats med det antal bostadslägenheter, som erfordras för redan anställd personal.

Mot vad sålunda anförts synes departementschefen intet vara att erinra. Departementschefen har alltså utgått från att 40 nya bostadslägenheter anordnas i Sätenäs och 24 i Karlsborg.

Departementschefen har tillstyrkt att för ändamålet lämplig tomtmark beredes i Karlsborg genom ianspråktagande av ett kronan tillhörigt område och i Sätenäs genom förvärv av mark, tillhörande en donationsfond.

Liksom hittills skett böra enligt departementschefens mening bostäderna uppföras med tanke på att de skola kunna i sinom tid överlätas med äganderätt

till vederbörande befattningshavare under förbehåll av återköpsrätt för kronan. Bostadsbebyggelsen har ansetts böra utföras i egnahemsstyrelsens regi.

Kostnaderna hava beräknats till sammanlagt 1,300,000 kronor, vilket belopp av Kungl. Maj:t äskats.

Då det icke torde vara att räkna med att den föreliggande bostadsbristen vid här ifrågavarande båda flygflottiljer kommer att avhjälpas genom enskild byggnadsverksamhet, finner utskottet i likhet med departementschefen nödvändigt, att staten sörjer för att bostäder i tillräcklig omfattning anordnas utöver dem, som genom statliga åtgärder redan kommit till stånd.

Det av departementschefen i sådant avseende framlagda förslaget finner sig utskottet kunna tillstyrka.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anordnande av bostäder för personal vid Skaraborgs och Västgöta flygflottiljer* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor.

Stockholm den 12 december 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 240.

Utskottet.